

Advies van het Comité van de Regio's over Natuurrampen (branden, overstromingen en droogte)

(2006/C 206/03)

Het Comité van de Regio's,

Gezien het besluit van het Europees Parlement d.d. 4 april 2006 om overeenkomstig artikel 265, vierde alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap het Comité van de Regio's om advies te vragen;

Gezien het besluit van zijn voorzitter d.d. 23 maart 2006 om overeenkomstig artikel 40, lid 2, van zijn reglement van orde de heer Valcárcel Siso, minister-president van Murcia (ES-EVP), als algemeen rapporteur te belasten met de voorbereiding van dit advies;

Gezien zijn advies over de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's *Versterking van de capaciteit op het gebied van civiele bescherming in de Europese Unie* (COM(2004) 200 final – CdR 241/2003 fin ⁽¹⁾);

Overwegende hetgeen volgt:

- 1) Natuurrampen, bosbranden, overstromingen en droogtes vormen een toenemend gevaar voor de mens, verstoren de ontwikkeling van de regio's, zijn een bedreiging voor hun economisch potentieel en hun natuurlijk en cultureel erfgoed, leiden tot ontheemding en hebben nadelige gevolgen voor de economische bedrijvigheid en de levenskwaliteit van de bevolking van de getroffen gebieden.
- 2) Natuurrampen houden niet op bij grenzen. Daarom is het absoluut noodzakelijk dat risicogebieden met elkaar samenwerken.
- 3) Alle lidstaten ondervinden op de een of andere manier de gevolgen van de verandering van het klimaat, zoals woestijnvorming, erosie en verzilting. De EU moet in haar beleid voor duurzame ontwikkeling dan ook een centrale plaats inruimen voor het tegengaan van natuurrampen.

- 4) Bij de planning en uitvoering van beleidsmaatregelen ter voorkoming en bestrijding van natuurrampen en bij het wegwerken van de gevolgen daarvan voor de getroffen regio's en steden moet het beginsel van economische, sociale en territoriale samenhang steeds vooropstaan.
- 5) In alle sectoren van het EU-beleid moeten beschermingsmaatregelen tegen natuurrampen worden genomen. Dit geldt met name voor het plattelands-, milieu-, infrastructuur- en O&O-beleid.
- 6) Het Europees Solidariteitsfonds is bij natuurrampen ontoereikend gebleken en bovendien is er geen coördinatie tussen de diverse regionale en nationale voorzieningen.

heeft tijdens zijn 64e zitting van 26 en 27 april 2006 (vergadering van 26 april) met algemene stemmen het volgende advies uitgebracht:

Opmerkingen en aanbevelingen

Het Comité van de Regio's:

1. stelt met bezorgdheid vast dat de EU de laatste jaren steeds vaker door natuurrampen wordt getroffen en dat de omvang en de ernst van de rampen alsmaar toenemen;
2. is verheugd over de belangstelling van het Europees Parlement voor deze problematiek;
3. waarschuwt ook voor de gevaren van aard- en zeebevingen, tsunamis, vulkaanuitbarstingen en andere geologische verschijnselen, voor de nadelige gevolgen van de verandering van het klimaat en de opwarming van de aarde, zoals het stijgen van de zeespiegel, het verdwijnen van stranden, het onderlopen van woongebieden en de vernietiging van infrastructuurvoorzieningen, en voor de gevaren van extreme sneeuw en vorst;
4. wijst erop dat de regio's en gemeenten, als bestuurseenheden die het dichtst bij de burger staan, als eerste met de gevolgen van natuurrampen worden geconfronteerd en bijgevolg een centrale rol toebedeeld moeten krijgen bij de uitwerking en uitvoering van en het toezicht op maatregelen en initiatieven ter voorkoming en bestrijding van rampen, hetgeen betekent dat de lidstaten erop dienen toe te zien dat hun regio's en gemeenten de beschikking hebben over adequate en goed functionerende juridische, materiële en economische instrumenten zodat zij zich naar behoren van deze taak kunnen kwijten;
5. vestigt er de aandacht op dat het de bedoeling moet zijn dat de acties op EU-niveau de maatregelen op nationaal, regionaal en lokaal niveau aanvullen, en dringt er dan ook op aan dat de Commissie de diverse bestuursniveaus een grotere rol toebedeelt in de voorgenomen communautaire acties;
6. acht het absoluut noodzakelijk dat de beginselen van solidariteit, samenwerking, coördinatie en onderlinge assistentie tussen de lidstaten, de regio's, de steden en de gemeenten onverkort in praktijk worden gebracht om natuurrampen te kunnen voorkomen en de gevolgen ervan te kunnen wegwerken;
7. wijst erop dat zowel de overheid als de burgers er alles aan moeten doen om rampen te voorkomen of de gevolgen ervan zo gering mogelijk te houden;
8. sluit zich aan bij de oproep van het Europees Parlement om een Europese strategie voor de bestrijding van natuurrampen (branden, overstromingen en droogte) met bijbehorend financieel instrumentarium uit te werken, en dringt er in dit verband op aan om ook EU-middelen uit te trekken voor maatregelen op het gebied van civiele bescherming en om bijzondere aandacht te schenken aan verafgelegen, dunbevolkte en ultraperifere regio's en aan gebieden die door structurele factoren zeer kwetsbaar zijn voor rampen;
9. verzoekt de EU-instellingen om zich te beraden op de vraag of het niet wenselijk is ook vulkaanuitbarstingen en aardbevingen en de daarmee samenhangende fenomenen in de strategie op te nemen, gelet op de catastrofale gevolgen die deze met zich mee kunnen brengen;
10. dringt erop aan dat natuurrampen op een integrale manier worden benaderd en dat in de strategie derhalve aandacht wordt geschonken aan alle aspecten van deze problematiek: preventie (analyse en wegwerken van risico's), planning en implementatie (praktische organisatie, financiering, enz.), schadeherstel en monitoring.
11. wijst erop dat voorlichtings-, bewustmakings- en opleidingsmaatregelen in heel de strategie centraal dienen te staan en dat de burgers terdege moeten worden geïnformeerd over de bestaande risico's en over de plannen die de overheid heeft opgesteld om eventuele rampen het hoofd te bieden; vestigt er de aandacht op dat daarbij speciale aandacht moet worden geschonken aan kinderen, jongeren en andere bijzonder kwetsbare bevolkingsgroepen, zoals ouderen en gehandicapten;
12. wijst op de belangrijke rol van de media, die de bevolking op correcte wijze moeten informeren en de burgers duidelijk moeten maken hoe zij op een efficiënte manier natuurrampen kunnen helpen voorkomen en de schade ervan kunnen helpen beperken;
13. beveelt aan om serieus werk te maken van het opzetten van hoogtechnologische informatiesystemen om de voorspelling, monitoring en evaluatie van natuurrampen te verbeteren; sluit zich in dit verband aan bij het voorstel van het Europees Parlement om meer vaart te zetten achter het Galileo-project en om het werkteam van het GMES (Global Monitoring for Environment and Security) uit te breiden tot alle natuurrampen;

14. is van oordeel dat het Zevende Kaderprogramma voor O&TO de nodige stimulansen moet bieden voor onderzoek ter voorkoming van natuurrampen, en met name moet voorzien in financiële steunmaatregelen ter bevordering van de ontwikkeling van voorspellingsmodellen en ter verbetering van *early warning systems*;

15. beveelt aan om in de nationale en regionale plannen voor plattelandsontwikkeling prioriteit te geven aan maatregelen die de oorzaken van natuurrampen helpen wegnemen (erosiebestrijding, herbebossing met meer geschikte boomsoorten, waterbouwkundige werken, opruimen en bewaken van bossen, waterbezuinigingsmaatregelen in de landbouw, enz.);

16. merkt op dat, als de EU het aantal bosbranden op haar grondgebied wil terugdringen en de omvang ervan binnen de perken wil houden, zij in de eerste plaats de oorzaken van bosbranden moet aanpakken en derhalve voldoende aandacht moet schenken aan preventie en toezicht; dringt er derhalve bij de Commissie op aan erop toe te zien dat de Europese regelgeving ter zake correct wordt toegepast;

17. betreurt dat in de prioriteiten van het nieuwe „Life Plus”-programma niets is terug te vinden van de in het „Forest Focus”-programma opgenomen maatregelen ter voorkoming van bosbranden;

18. wijst erop dat het droogteprobleem steeds ernstiger wordt en dat steeds meer EU-regio's met lange periodes van grote droogte te kampen krijgen, waardoor hun waterreserves de laatste tijd sterk zijn geslonken, met alle sociale, economische en milieugevolgen van dien;

19. is verheugd over het voorstel over het beheersen van risico's in verband met droogte dat een aantal lidstaten tijdens de bijeenkomst van de Raad van Milieuministers naar voren heeft gebracht, en dringt er bij de Commissie op aan maatregelen te nemen om de risico's te verkleinen en op die manier de burgers, de economie en het milieu beter te beschermen;

20. beveelt aan om binnen het raamwerk van de activiteiten van het Zevende Kaderprogramma voor O&TO een Europese Waarnemingspost voor droogte en woestijnvorming op te richten en een campagne op te zetten om de bevolking bewust te maken van de noodzaak van duurzaam watergebruik;

21. is van oordeel dat, gezien de ernst en omvang van de natuurrampen van de afgelopen jaren, een adequaat ruimtelijk coördinatiebeleid en een geïntegreerd plattelandsontwikkelingsbeleid moeten worden gevoerd;

22. staat positief tegenover het voorstel voor een richtlijn met betrekking tot de evaluatie en het beheersen van overstromingsrisico's; wijst erop dat ook aandacht moet worden geschonken aan de overstromingen die zware regenval en buiten hun oevers tredende rivieren in het Middellandse-Zeegebied teweegbrengen, en merkt in dit verband op dat de overstromingsrisico's in andere lidstaten er heel anders uitzien en daarom ook een andere aanpak vergen;

23. dringt erop aan dat de uitvoering van de bestaande en toekomstige richtlijnen voor het beheer van natuurlijke hulpbronnen en/of de omgang met natuurverschijnselen goed wordt gecoördineerd en dat rekening wordt gehouden met de specifieke omstandigheden in elk land;

24. pleit voor een versterking van het „communautair mechanisme voor civiele bescherming” en sluit zich aan bij het voorstel van het Europees Parlement om het Waarnemings- en Informatiecentrum verder uit te bouwen; beveelt ook aan om voor elk soort ramp onderling compatibele rampen- of rampenbestrijdingsplannen op te stellen om het nationale en het regionale rampenbeleid beter te kunnen coördineren;

25. is van oordeel dat zou moeten worden bekeken of de EU er niet goed aan zou doen een Europese Burgerbescherming op te richten; vestigt er de aandacht op dat de lidstaten maatregelen moeten nemen om de interoperabiliteit van de civiele en militaire hulpdiensten te verbeteren, en pleit voor integratie van de militaire hulpdiensten in het communautair mechanisme voor civiele bescherming;

26. kan zich over het geheel genomen verenigen met het voorstel om de werkingsfeer van het Solidariteitsfonds uit te breiden tot industriële of technologische rampen, bedreigingen voor de volksgezondheid en terroristische aanslagen, maar dringt er bij de Commissie op aan de financiële drempel te verlagen tot 1 mrd euro of 0,5% van het BNP, te zorgen voor flexibele, transparante en eenvoudige procedures, en rekening te houden met de specifieke behoeften van de getroffen gebieden en met de regionale dimensie van sommige natuurverschijnselen;

27. dringt erop aan dat ook droogte uitdrukkelijk wordt vermeld in de lijst van rampen waarvoor steun uit het Solidariteitsfonds kan worden verleend, gegeven het feit dat het hier een langdurig structureel probleem met ernstige sociaal-economische gevolgen betreft, waarbij de gebruikelijke meldingstermijnregeling moeilijk is toe te passen; dringt er verder op aan dat de EU ook in uitzonderlijke lokale crisissituaties steun uit het Solidariteitsfonds blijft verlenen;

28. wijst erop dat de Structuurfondsen een cruciaal instrument zijn voor de financiering van maatregelen die natuurrampen moeten helpen voorkomen of bestrijden; acht het dan ook van essentieel belang dat ernaar wordt gestreefd de synergie tussen de Structuurfondsen en het Solidariteitsfonds te vergroten door te kiezen voor een geïntegreerde aanpak gericht op wederopbouw én ontwikkeling, hetgeen betekent dat ook de lokale en regionale overheden een rol toebedeeld moeten krijgen;

29. dringt erop aan dat in de begroting voor de periode 2007-2013 de nodige flexibiliteit wordt ingebouwd, een herverdeling van de beschikbare middelen over de diverse fondsen wordt doorgevoerd en wordt voorzien in de mogelijkheid om vrijkomende middelen als gevolg van de toepassing van de „n + 2”-regel opnieuw te gebruiken, zodat de regio's in geval van een ramp de mogelijkheid krijgen om, als zij zulks nodig achten, meer middelen uit te trekken;

30. wijst er nogmaals op dat een strategie voor de bestrijding van landbouwrampen niet alleen in noodmaatregelen dient te voorzien, maar ook in maatregelen op het gebied van opleiding, voorlichting en preventie, die moeten worden gefinancierd via het „Forest Focus”- programma, het plattelandsontwikkelingsbeleid, het Europees Sociaal Fonds en een door de EU te financieren publieke verzekering;

31. is van oordeel dat het communautair initiatief Interreg op een efficiënte manier heeft bijgedragen aan de verspreiding van informatie over succesvolle methoden ter voorkoming van natuurrampen, en vindt het een goede zaak dat in het kader van het akkoord over de nieuwe financiële regeling voor de periode 2007-2013 werd afgesproken om het budget voor territoriale samenwerking op te trekken;

32. merkt op dat de oprichting van Europese Groeperingen voor Grensoverschrijdende Samenwerking als rechtspersonen kan bijdragen tot een betere tenuitvoerlegging van het beleid op het gebied van civiele bescherming;

33. sluit zich aan bij het pleidooi van het Europees Parlement om bij natuurrampen ook staatssteun of EIB-leningen te verstrekken;

34. verzoekt de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad om bij ieder nieuw initiatief ter bestrijding van natuurrampen ook met het standpunt van de lokale en regionale overheden rekening te houden en vooraf uitvoerig overleg te plegen met degenen die verantwoordelijk zijn voor de praktische uitvoering van rampenbestrijdingsplannen.

Brussel, 26 april 2006

De voorzitter
van het Comité van de Regio's
M. DELEBARRE

—